

Nagy magyar színészek

Talán nincs is olyan kislány, aki ne szeretne híres színésznő lenni. Lássuk, van-e akiről példát vehetnek? A magyar színészek albuma is átlapozhatatlanul vastag, világhírességek is vannak közöttük, bár ebben a műfajban a siker és a művészi nagyság nem mindig esik egybe. Az anyanyelvhez szorosan kötődő színművészet a nemzeti kultúra harcosáivá teszi minden korban a színészeket, és egyben el is zárja őket a világsikertől. Júniusi mesém azokról szól, akik lemondva a nyugati színpadok fényéről a magyar nézőknek ajándékozták tehetségüket.

■ Kétszáz éve tájainkon még nem voltak állandó színházak. A társulatok kastélyról kastélyra, vásárról vásárra vándoroltak. Tudjátok-e, hogy a **vándorszínészek** hányatott, kalandos sorsát élte egy ideig Petőfi Sándor és Arany János is?

■ **Déryné Széppataki Róza**, az első igazi drámai színésznőnk a magyar nyelvű színjátszás és operaéneklés megteremtésének hőskorában a pesti Nemzeti Színház művészeként és vándorszínészként beutazta az egész országot, Budapesten, Kolozsváron, Kassán, Pozsonyban, Miskolcon bővölte el közönségét.

Laborfalvy Róza

Déryné herendi porcelánszobra

■ **Laborfalvy Róza** nem csak az öt feleségül vevő Jókai Mór szívét hódította meg: királynői termete, zengő hangja valóban fenséges megjelenést biztosított számára a színpadon. A forradalom napján, 1848. március 15-én este, a Bánk bán díszelőadásán az ünnepezt művésznő maga tűzte fel a nemzeti színű kokárdát legnagyobb regényírónk, Jókai Mór kabátjára.

■ **Blaha Lujza** az első színésznő, akit a Nemzeti Színház örökös tagjává választott, és akiről még életében teret neveztek el Budapesten. Ferenc József császár aranykeresztel tüntette ki, és minden este ezrek tapsolták bájos, könnyed játékát.

■ **Jászai Mari**, a legnagyobb magyar tragika a görög és a Shakespeare-tragédiák hősnőit is felejthetetlen mélységgel formálta meg, de legnagyobb alakítása mégis Katona József Bánk bánjának Gertrudis királynéja. Nemcsak nagy művész, hanem igaz ember és hazafi volt, aki a háború idején minden pénzét élelmiszercsomagokra és minden erejét jótékonyági célú fellépésekre fordította.

Blaha Lujza egy bohózatban

Jászai Mari mint Iréné császárné

■ Dédszüleitek mind hallottak **Fedák Sári**ról, a múlt század első felének egyik legünnepeltebb primadonnájáról, aki elbűvölő színésznő, énekesnő, táncosnő volt. Ady Endre és Kosztolányi Dezső páratlan tehetségnek tartotta. A Pál utcai fiúk írója, Molnár Ferenc kevésbé, mert ő feleségül vette, és szeszélyes természetét is megismerte.

■ **Bajor Gizi** a színpad, Karády Katalin a filmvászon csillaga volt a második világháború végéig. Fényes pályájukat kétféle törte a kommunizmus. **Karády Katalin** és **Jávor Pál** filmjeit azon-

Karády Katalin és Jávor Pál egy forgatás szünetében

ban ma is gyakran vetíti a televízió, Karády mélyen bűgő énekhangját pedig népszerű hanglemezek őrzik.

■ **Ruttkai Éva** és **Latinovits Zoltán** neve elválaszthatatlan a színpadon, a filmvászonon és a magánéletben is. Rómeó és Júliától a magyar történelem és irodalom hőseiig minden jelentős párost megformáltak mélyen, hitelesen, máig lobogó szenvedéllyel.

■ Vajon Shakespeare-nek melyik alakítás tetszett volna jobban? Másik nagy párosunk – nemcsak a Rómeó és Júliában, hanem sok kitűnő filmben: **Tolnay Klári** és **Darvas Iván**.

■ **Törőcsik Mari** egyetlen előadás alatt 18 évesből 70 évesre tudott és mert öregedni. Legelső filmjét, a Körhintát a cannes-i filmfesztivál Arany Pálma díjára jelölték.

Ruttkai Éva és Latinovits Zoltán

Tolnay Klári és Darvas Iván Rómeó és Júliaként

Törőcsik Mari és Soós Imre a Körhinta című filmben

A mai hírességek minden lépését pletykára éhes riporterek, filmesek, fotósok nyüzsgik körül. A régi-eknek kevesebb reflektor- és villanófény, de talán több virág, taps és szeretet jutott.

Zsigmond Emese